

CASTELLÓ MIL·LENARI

PATRIMONI DE LA HUMANITAT

Impulsor: Pep Beltrán

CASTELLÓ MIL·LENARI, PATRIMONI DE LA HUMANITAT

«Allò que no és coneix no existeix o, dit d'una altra manera, allò que existeix, però està arraconat, oblidat, amagat o deixat de la mà té les hores o anys comptats per desaparèixer definitivament»

Anem per feina, aquesta constatació inicial aplicada a les singularitats culturals i patrimonials de un lloc del món concret, és el que passa sempre quan no és posen en valor i per contra poden fer que els pobles que si creuen, son conscients i actuen sobre els seus valors, puguin viure directa o indirectament donant-los a conèixer a la resta del món, garantint així la seva pervivència i sostenibilitat.

Donem un pas més, les comarques de Castelló tenim la gran sort de posseir unes extraordinàries singularitats, reconegudes per la UNESCO com a Patrimoni de la Humanitat.

Cal dir que des de que la UNESCO en 1.972 va iniciar la llavor de preservació dels espais i llocs més emblemàtics del món, fins a hores d'ara, ha catalogat com a tals no arriba a 1.200, dels quals l'Estat Espanyol amb 50 d'ells és el tercer país que més té després d'Itàlia (54) i la Xina (53)

Sembla molt curiós, per no qualificar-lo amb altres paraules, el gran desconeixement que els propis castellanencs tenim del nostre patrimoni, amb 7 valors reconeguts per la UNESCO, com a Patrimoni de la Humanitat, sí bé compartits amb altres àrees geogràfiques, però on en tres d'ells som el referent mundial dels mateixos.

- **L'ART RUPESTRE LLEVANTÍ**, amb més de 72 abrics localitzats(que fan el 22% del total existent en l'arc mediterrani) i una 20 de pobles implicats.
- **LES OLIVERES MIL·LENÀRIES** (FAO/UNESCO) som probablement, el territori amb la major concentració mundial d'oliveres, amb una quantitat més enllà de les 4.000 oliveres.
- **LA TÈCNICA CONSTRUCTIVA DE LA PEDRA EN SEC**, mils de Kilòmetres de construcció d'assegadors, bancals, barraques de pastor, abeuradors, aljubs, safaretjos ,pous, neveres, sènies, ens esperen per descobrir-les i gaudir-les.

A aquestes tres brutals singularitats els acompanyen, entre d'altres, el legat que ens han deixat els nostres avantpassats:

- **EL PAS DELS IBERS**, gràcies a les excavacions iniciades des de 1.975 pel Servei 'Investigacions Arqueològiques i Prehistòriques (SIAP) de la diputació de Castelló, disposem d'un elenc de poblats de gran valor patrimonial.
- **LA VIA AUGUSTA**, ciutats, mil·liaris, viles,...
- **EL LEGAT DELS ÀRABS I LES ORDES MILITARS**: sobre 80 castells, torres fortificades, muralles,...

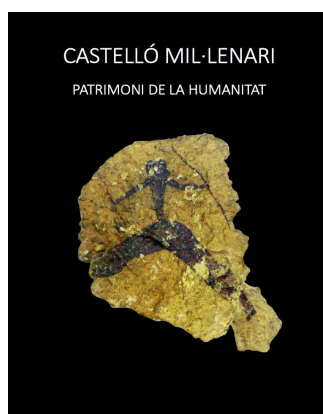
- **EL PATRIMONI INDUSTRIAL:** l'origen del nostre batec actual, el taulell, tot un referent mundial.
- **LA NOSTRA HISTÒRIA RECENT:** Les restes de la guerra civil, les trinxeres XYZ , els bombardejos, els aeròdroms, els búnquers, ...

Totes aquestes singularitats estan MARINADES amb uns grans **ESPAIS NATURALS EN VIU** com els que ens proporcionen rius com el Bergantes, Millars, Montlleó, Lluçena, Palància o Vilafermosa,... o el riu subterrani navegable més llarg d'Europa a les grutes de S. Josep, així com també santuaris, ermites, i sense oblidar la **CUINA MEDITERRÀNEA** (Patrimoni de la Humanitat), i la presència catalogada de 4 pobles, dintre del centenar dels més bonics de l'Estat Espanyol.

I passen els anys i aquestes singularitats, que conformen el nostre ADN identitari,, segueixen estant desconegudes per nadius i forasters, i és que **“ NO SE ÉS RES SI NO S'ÉS... MARCA “**

Efectivament en la societat en la que ens desenvolupem sols te valor la marca i aquesta en el cas de Castelló, sent clara i evident cal crear-la. En parlarem, doncs de les parts de la marca (**NOM**, ha de ser clar i concret que definí d'immediat de que estem parlant, **LOGOTIP** ha de visualitzar amb el valor més emblemàtic de les singularitats a mostrar, **PRODUCTE** o contingut , la suma del conjunt de singularitats que integren la marca, **NÍNXOL DE MERCAT**, és tracta de saber si te demanda o no aquestes singularitats i **EL MEDIADOR** o **COMERCIALITZADOR**, és tracta de les institucions que poden posar a la marca en el taulel turístic internacional.

- **NOM:** “CASTELLÓ MIL·LENARI, PATRIMONI DE LA HUMANITAT“, per coherència no pot ser altre ja que és tracta de singularitats mil·lenàries i amb reconeixement de Patrimoni de la Humanitat per la UNESCO.
- **LOGOTIP:** Amb el primer impacte ha de definir amb claredat el que volem mostrar.

- **PRODUCTE:** El conjunt de singularitats descrites al principi de l'article està present i repartida per la majoria dels pobles de les nostres comarques però, amb la finalitat de llençar el projecte, aquest es centra inicialment als mes emblemàtics i visitables:

Pintures rupestres:

- Albocàsser: Abric de Centelles
- Ares : Cova Remígia i Cingle de la Mola Remígia
- Les Coves de Vinromà : Cova de La Saltadora
- La Tinença de Benifassà : Coves dels Rossegadors o del Polvorí
- Morella la Vella : La Galeria Alta i Cova del Roure
- Tírig : Coves dels Cavalls, Cova dels Civils, Cova mas d'en Josep
- Vilafranca : La Covatina
- Vistabella : La Serradasa o Cova del Morral

Il·lustració 1. Museu de la Vallorta, Tírig

-Oliveres Mil·lenàries:

- Canet lo Roig : Partida “ els rajos “
- Cervera : Moli de l'oli
- La Jana : Museu natural del Pou del Mas
- S. Jordi : Mas Na Cabanes i Els Muntells
- Traiguera : Àrea Font de la Salut
- S. Mateu . Ruta del Molí Vell
- Rossell : Mas del Sabatero
- Xert : Ruta oliveres mil·lenàries

Il·lustració 2 - Museu de l'oli, Cervera

-PEDRA EN SEC :

- Albocàsser : Ruta de la Memòria Històrica i la Pedra Seca
- Catí : Barraca de Tomàs de Generosa o del Gatellà
- Cervera : Casetes de les forques o del Maset
- S. Jordi : Els Muntells
- Tírig : Ruta de la pedra seca
- Vilafranca : Les Virtuts

Il·lustració 3 - Museu de la pedra seca, Vilafranca

EL PAS DELS IBERS

- Almassora : El Torelló del Boverot
- Benicarló : El Puig de la Nau
- Forcall : S. Joaquim de la Menarella
- Llocena del Cid : La Torre de Foios.
- Sucaina : Los Cabañiles
- Vinaròs : El Puig de la Misericòrdia

Il·lustració 4 - Museu MucBE, Benicarló.

LA VIA AUGUSTA, AL SEU PAS PER CASTELLÓ

- Cabanes : El Arc Romà
- Forcall : La ciutat de Lesera
- Vilanova d'Alcolea : L'Hostalot i el mil·liari

Il·lustració 5 - Arc romà de Cabanes.

EL LEGAT DELS ÀRABS I LES ORDES MILITARS : CASTELLS, TORRES, MURALLES,...

- Alcalà de Xivert
- Culla
- L'Alcora
- Morella
- Onda
- Peníscola
- Vilafamés

Il·lustració 6 - Castell de Peníscola.

EL PATRIMONI INDUSTRIAL . El Taulell

● L'Alcora

● Onda

Il·lustració 7 – Museu de la ceràmica Manolo Safont, Onda.

NATURESA EN VIU : rius ,salts,...

● Almassora

● Navaixes

● La Vall d'Uixó

● Vilafermosa

● Llocena del Cid

● Xèrica

● Montanejos

● La Tinença de Benifassà

Il·lustració 8 - Coves de Sant Josep, La Vall d'Uixó.

LES RESTES DE LA GUERRA CIVIL : Trinxeres XYZ, Aeròdroms, Bombardejos, Búnquers,...

- Ares
- Benassal (Documental dels bombardejos)
- La Vilavella
- La Vall d'Uixó
- Viver (Museu CIBAL)
- Xèrica

Il·lustració 9 - Museu CIBAL, Viver.

POBLES PATRIMONIALS

- Altura i Caudiel
- Ares
- Atzeneta
- Benassal
- Cinctorresç
- La Vall d'Uixó
- Sogorb
- Traiguera
- Vilafamés

Il·lustració 10 - Reial santuari font de la salut, Traiguera.

NÍNXL DE MERCAT

Aquesta proposta va dirigida fonamentalment a persones d'edat entre 50 i 80 anys, així com a parelles amb fills menuts, amb certa predisposició cap al turisme de "paquet" actiu. El paquet compren un viatge/recorregut de 7 dies. D'aquests, dos dies serien per anar i tornar des del/al seu país a través de l'aeroport de Castelló i els altres 5 dies per visitar amb bus i guia local alguns dels pobles inclosos en aquest document pernactant de poble en poble (6 nits entre nosaltres). Tots els itineraris implicarien la visita de: pintures rupestres, oliveres mil·lenàries, pedra en sec, un poblat o restes Iberes o Romanes, i visitar un dels pobles més bonics de l'Estat Espanyol.

Per conèixer més detall de com seria el dia a dia d'aquestes visites turístiques, es pot accedir a l'enllaç [Castelló Mil·lenari - Patrimoni de la humanitat](#). En aquest document està detallat el que ha sigut durant aquests últims anys l'activitat de "Castelló Mil·lenari, Patrimoni de la Humanitat" portat a terme per l'agrupació de quatre centres excursionistes de la nostra terra (Anant-Anant de Castelló, Centre Excursionista de Benicàssim, Centre Excursionista de Castelló, i Societat d'Amics de la Serra Espadà). Aquesta experiència prèvia mostra que és possible presentar una proposta turística d'interès al conjunt de la societat.

Pel que fa al segment de turistes amb edats compreses entre 50 i 80 anys, es vol destacar també que aquest col·lectiu compta amb molts valors afegits al turisme de tot tipus, com són:

- ➔ Son més respectuosos en la sostenibilitat patrimonial que estan visitant.
- ➔ Disposen de majors recursos econòmics que la mitjana de turistes.
- ➔ Poden fer un turisme durant tot l'any, acabant així amb la temporalitat estival.
- ➔ Prefereixen el viatge organitzat sense estridències ni mals de caps.
- ➔ Fan d'altaveu per animar a altres a repetir la seva experiència, possible viatge d'amics i familiars.

El revulsiu econòmic per a les comarques de l'interior de Castelló, pernactant en cada poble que es visita, seria extraordinari i possiblement podria col·laborar a frenar el despoblament.

L'AGENT COMERCIALITZADOR

En un primer pas per implantar la marca caldrà l'esforç de les administracions públiques per garantir les infraestructures necessàries per a la posta en marxa:

- Presentació digital, en les fires turístiques internacionals.
- Campanyes de màrqueting i publicitat.
- Garantir la possibilitat de pernoctació en cada poble que conforme la marca.
- Una presentació digital a mostrar, per exemple, en pantalles a l'aeroport, ajuntaments, oficines turístiques dels pobles implicats, com a benvinguda en les habitacions dels hotels de Castelló i les seves comarques.
- Fer de la ciutat de Castelló capitalitat de la marca a través d'accions com podrien ser: posar en el conjunt de rotondes de la ciutat oliveres mil·lenàries i/o casetes de pedra en sec, pintar les parets dels edificis desiguals de la ciutat amb murals de còpies de les pintures rupestres, implicar al Museu de Belles Arts de Castelló en la promoció d'activitats puntuals de la marca en les parets exteriors del municipi.

La implantació de la marca no és pot aconseguir d'un dia per al altre, però, és de veres que si hi ha voluntat política, les administracions pertinents poden anar fent:

- Donar pas amb el programa de vacances "Castelló Sènior" (recorregut de set dies) per donar a conèixer als habitants de Castelló les seves singularitats.
- Amb l'IMSERSO, també oferir la marca com a destí cultural, en l'àmbit de l'Estat Espanyol.

Les possibilitats són infinites. Sols cal tindre ganes d'impulsar-ho i de creure que la marca "Castelló Mil·lenari, Patrimoni de la Humanitat" és viable i donarà impuls a les comarques de l'interior de Castelló.

Voldria acabar aquesta presentació amb el que ha sigut el lema que ha precedit l'activitat duta a terme durant aquests anys pels centres excursionistes:

Conèixer per a estimar

Estimar per a conservar

Conservar per a transmetre

SI ELS POBLES MOREN, EL PATRIMONI I LA SEVA CULTURA TAMBÉ

